

LUCIA STURDZA-BULANDRA
MAREA DOAMNĂ A TEATRULUI ROMÂNESC

Anii tinereții se pierd ca dulci amintiri... cu nopți senine, plimbări braț la braț cu o fată sau un băiat prin parcul minunat, excursii, întâlniri cu prietenii la întreceri sportive, vizionare de filme și piese de teatru, școală, examene și iar examene, proiecte de viitor cu dorințe de-a alege profesia care te-ar reprezenta cel mai bine în viață și multe, multe vise ce se spulberă fără a lăsa regrete, fiindcă această perioadă, care nu se va mai întoarce niciodată, îți dă tăria, forța și ambiția de-a merge înaintea oricâre stăvile și s-ar ivi, vrei să fii învingător.

Și fiindcă eroina mea despre care voi scrie este într-adevăr o adevărată campioană a unei perioade de 63 de ani pe scena de teatru, a unei vieți tumultuoase, cu împliniri extraordinare în lumea artei teatrale și scrisului, nimeni alta decât artista poporului Lucia Sturdza Bulandra, care provenea dintr-o familie priciară de renume, a urcat treptă cu treaptă, risipind zile și nopți, dându-se cu pasiune, talent și o dragoste nețărmurită scenei de teatru.

Născută 25 august 1873, la Iași, la absolvirea Facultății de Litere și Filosofie din București, în anul 1898, negăsind un post în învățământ, s-a prezentat la directorul Teatrului Național, Petre Grădișteanu, („...Ca să-mi încerece norocul”), cum mărturisea în amintirile sale, ca, după o singură probă, să fie angajată.

Aici a întâlnit un om cu suflet, Tony Bulandra, un desăvârșit artist, iubitor de teatru, care i-a devenit soț. Am ales câteva fraze din cartea Luciei Sturdza Bulandra „AMINTIRI”, despre acest soț minunat pe care-l descrie astfel: „Era un împătimit al artei teatrale. Făcuse peste 300 de roluri. A trecut cu măiestrie de la clasic la modern, de la tragedie la comedie, de la repertoriul romantic la cel realist. Pentru mine Tony a fost mai mult decât un soț, un prieten desăvârșit, era un tip rafinat, un mare domn, iar asta se potrivea foarte bine cu ambițiile și idealurile mele. Fără el, fără sprijinul lui, fără calmul, tactul, modestia și neclintita lui dragoste pentru teatru, n-aș fi putut înfaptui nimic, n-aș fi putut rezista atâtor greutăți”.

Și ca să vedeți că a avut de întâmpinat destule obstacole pentru a-și urma idealul în viață, de-a deveni actriță, chiar în seara debutului (la 1 Octombrie 1898) pe scena Teatrului Național din București, bunica ei îi trimite o telegramă prin care-i poruncește într-un mod categoric ca să nu poarte pe scenă numele mării familii Sturdza, din care făcea parte: „Îți interzic să porți numele tatălui tău!” Dar tânără artistă Lucia Sturdza Bulandra n-a ascultat, hotărâre demnă de viitoarea „Doamnă de fier” cum i s-a spus mai târziu.

„Autoritară, severă și exigentă, cu o putere de muncă uimitoare, Lucia Sturdza Bulandra a fost inima Companiei Bulandra, companie de teatru ce a supraviețuit până în 1941, ca după cel de al Doilea Război Mondial să aibă parte de câteva lovituri nimicitoare: destrămarea companiei și moartea

soțului Tony Bulandra. În 1947, când nu mai spera la nimic bun, fiind cu moralul la pământ... a primit invitația (venită prin Beate Fredanov) din partea regi-mului comunist să înființeze Teatrului Municipal și să ia conducerea, un moment crucial pentru ea, însemnând o renaștere, o revenire la via-ță”.

Revenind la seara debutului cu piesa într-un act „Primul Bal”, a dramaturgului francez (atunci în vogă) Édouard Pailleron, a simțit nevoia unei pregătiri temeinice, drept pentru care a urmat cursurile Conservatorului Aristizzei Romanescu și a studiat, după cum afirma chiar ea, tot ceea ce avea legătură cu arta dramatică și a urmărit în permanență jocul marilor actori români și străini. De la actorii ruși a învățat ce înseamnă dăruirea și identificarea, iar de la italianul Ermette Novelli „a înțeles marele rost al jocului actorului”.

Ascensiunea artistei Lucia Sturdza Bulandra a fost plină de împliniri, atât în teatru cât și în cinematografie, astfel că pe 18 septembrie 1911 a avut loc premiera filmului „Amor Fatal”, unde a jucat alături de Tony Bulandra cu care, după câteva luni, s-a căsătorit. În anul 1914 a înființat, împreună cu soțul ei Tony Bulandra, Teatrul Regina Maria, care de-a lungul vremii și-a schimbat de mai multe ori conducerea, ca în cele din urmă să se stabilizeze sub sigla „Companiei Bulandra - Maximilian - Storin”, cu sediul în Piața Senatului. În cadrul acestei asociații, Lucia Sturdza-Bulandra - deși singura femeie - avea cuvântul cel mai greu; autoritară, severă și exigentă, cu o putere de muncă uimitoare. Au întocmit un repertoriu valoros, au atras regizori și actori de prestigiu, în frunte cu Maria Ventura de la Comedia Franceză din Paris. Ca actriță, juca seară de seară, regiza spectacole, făcea turnee, citea, studia piese, traducea piese pentru teatru pe care le pune în scenă, discuta cu autorii, propunea colaboratori și, în egală măsură, hotăra angajările tinerilor după criterii strict personale. A desfășurat o muncă titanică, fiind timp de 30 de ani profesoară la Conservatorul de Artă Dramatică din București, unde a format generații întregi de actori, printre care se numără: Nicolae Bălățeanu, George Calboreanu, Dina Cocea, Radu Beligan, Victor Rebengiuc, Aura Buzescu, Mihai Popescu, Fory Etterle, Niki Atanasiu, Al. Giugaru, Nineta Gusti și mulți alții.

Apare sub egida Fundației Literar Istorice „STOIKA”

Independența prin cultură

În anul 1930 în toată stagiunea de vară la Teatrul de Revistă „Cărăbuș” s-a jucat seară de seară, cu sălile arhipline, spectacolul „Maximilian-Bar” (dedicat reputatului actor Velimir Maximilian, bunicul textului Mihai Maximilian, soțul Stelei Popescu, cu prilejul sărbătoririi a 30 de ani de activitate artistică prodigiasă).

Punctul de maximă atracție al menționatei Reviste l-a constituit cupletul umoristic interpretat în duet de Constantin Tănase cu Austeră doamnă Lucia Sturdza Bulandra, care se sfârșea printr-un dans frenetic, care, de fiecare dată, stârnea ropote de aplauze.

Așa cum am arătat mai sus, în 1943 își pierde soțul și are loc destrămarea companiei, dar cum niciodată marile valori nu pier, o găsim la conducerea Teatrului Municipal din anul 1947, unde a fost ca o mamă pentru actori, un conducător al instituției cu o mână de fier, a propulsat dramaturgia românească și străină la un înalt nivel artistic. Rolurile sale de referință au fost „Maria Stuart”, „Dna Warren”, „Mamouret”, „Dna Alving”, „Vassa Jeleznova”, „Regina Margot”, „Anna Karenina”, „Sapho”, „Maman Colibri”, „Nebuna din Chaillot”, „Doamna Clara” etc. Pentru dragii noștri cititori ai Revistei „INDEPENDENȚA ROMÂNĂ” am să prezint o parte a bogatului repertoriu de la Teatrului Municipal, (astăzi Teatrul BULANDRA) din perioada când marea artistă Lucia Sturdza Bulandra a

fost la conducere: „Pescărușul” de A.P. Cehov (1949), „Cum vă place” de William Shakespeare (1951), „Lumina de la ulmi” de Horia Lovinescu (1953), „Visul unei nopți de vară” de William Shakespeare (1954), „Răzvan și Vidra” de Bogdan Petriceicu Hașdeu (1955), „Să nu spui vorbă mare” de Alfred de Musset (1956), „Cocoșelul neascultător” de Ion Lucian (1956), „Take, Ianke și Cadîr” de Victor Ion Popa (1957), „Harap Alb” de Ion Creangă (1957), „Livada de vișini” de A.P. Cehov (1958), „Soțul ideal” de Oscar Wilde (1959), „Mamouret” de Jean Sarment (1961; Lucia Sturdza Bulandra a interpretat pentru prima oară, rolul bătrânei Mamouret, un rol pe care l-a jucat până sfârșitul vieții).

Pot să afirm că am fost impresionat de fiecare dată când marea Doamnă Lucia Sturdza Bulamndra era pe scenă și nu pot s-o uit când am văzut „Soțul ideal” de Oscar Wilde (1959) și „Livada de vișini” de A.P. Cehov (1958).

Lucia Sturdza Bulandra s-a dedicat și artei scrisului, lăsându-ne pagini de-o valoare inestimabilă pentru generațiile de actori și pentru cei care vor să-și închine viața mirificei scene, „Actorul și arta dramatică”, „Amintiri”. Totodată, a tradus numeroase piese din limbile franceză, italiană, germană și engleză.

A primit distincțiile: „Bene Merenti”, clasa I, „Meritul Cultural”, clasa I și clasa II, „Vulturul alb (iugoslav)”, „Ordinul Muncii”, clasa I, „Steaua Republicii”, titlul de „Artist al Poporului”. A jucat teatru până la de vârsta de 88 de ani (timp de 63 de ani), când, în data de 19 Septembrie 1961, a căzut pe scară și s-a ridicat la ceruri pentru nemurirea teatrului românesc.

Scriitor-compozitor

MARIN VOICAN-GHIOROIU

0%

User Rating: Be the first one !

